

Janikowo, dnia 4 marca 2026 r.

Wojciech Niemczyk

Do:

Wielce Szanowny Pan

Karol Nawrocki

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa

P E T Y C J A

W INTERESIE PUBLICZNYM

*w przedmiocie podjęcia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
inicjatywy ustawodawczej i działań politycznych zmierzających do*

**zwiększenia wydatków na obronę narodową do poziomu co najmniej 8%
PKB**

(docelowo od roku budżetowego 2027)

Wielce Szanowny Panie Prezydencie,

Działając na podstawie **art. 63 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz **art. 2 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach** (Dz.U. z 2018 r. poz. 870, zwanej dalej: „ustawą o petycjach”), wnoszę niniejszą petycję w interesie publicznym.

Przedmiotem petycji jest żądanie zmiany przepisów prawa w sprawie dotyczącej wartości wymagającej szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego – suwerenności, niepodległości i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej.

A. Właściwość ustrojowa Prezydenta RP jako adresata petycji

Art. 126 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, że Prezydent RP czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. Przepis ten konstytuuje nie tylko uprawnienie, lecz **ustrojowy obowiązek** czynnego angażowania głowy państwa w sprawy bezpośrednio związane z ochroną bezpieczeństwa RP, w tym z finansowaniem systemu obronności.

Art. 134 ust. 1 Konstytucji RP powierza Prezydentowi funkcję Zwierzchnika Sił Zbrojnych. Funkcja ta obejmuje nie tylko wymiar operacyjny, lecz przede wszystkim **strategiczne kształtowanie zdolności obronnych państwa**, w tym wywieranie wpływu na poziom ich finansowania.

Art. 118 ust. 1 Konstytucji RP przyznaje Prezydentowi RP pełne i samodzielne **prawo inicjatywy ustawodawczej** – samodzielnie i niezależnie od woli Rady Ministrów. Art. 140 Konstytucji RP przyznaje prawo do orędzia do Sejmu, Senatu lub Zgromadzenia Narodowego. Art. 135 Konstytucji RP czyni Prezydenta Przewodniczącym Rady Bezpieczeństwa Narodowego. Żądania petycji dotyczą wyłącznie kompetencji mieszczących się w tych ramach konstytucyjnych. Petycja **nie żąda** wniesienia projektu ustawy budżetowej – inicjatywa ta zastrzeżona jest dla Rady Ministrów (art. 221 Konstytucji RP). Postuluje natomiast zmiany ustawy systemowej (ustawy o obronie Ojczyzny), co jest instrumentem konstytucyjnie właściwym.

B. Przepisy szczególne regulujące finansowanie obronności

Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. z 2025 r. poz. 825, zwana dalej: „uOO”) w art. 40 ust. 1 pkt 2 ustanawia minimalny próg wydatków na obronę na poziomie nie niższym niż **3% PKB**. Ustawa nie zawiera górnego limitu – art. 3 ust. 1 uOO nakłada na państwo obowiązek zapewnienia „niezbędnych środków”. Petycja postuluje **nowelizację art. 40 ust. 1 pkt 2 uOO** poprzez zastąpienie progu 3% progiem 8% PKB z rokiem wdrożenia 2027.

Art. 3 Traktatu Północnoatlantyckiego (Dz.U. z 1999 r. Nr 13, poz. 102) zobowiązuje każde państwo-stronę do utrzymywania i rozwijania zdolności do odporu na zbrojną napaść. W obecnych warunkach geopolitycznych obowiązek ten wymaga przekroczenia dotychczasowych wskaźników finansowania.

II. TREŚĆ I ZAKRES ŻĄDANIA PETYCJI

Składający wnosi o podjęcie przez Prezydenta RP, w ramach konstytucyjnych kompetencji, następujących działań:

1. Skorzystanie z prawa inicjatywy ustawodawczej (art. 118 ust. 1 Konstytucji RP) poprzez wniesienie do Sejmu RP projektu ustawy o zmianie ustawy o obronie Ojczyzny, polegającej na nadaniu nowego brzmienia art. 40 ust. 1 pkt 2 – zastąpienie obecnego progu "nie niższym niż 3% PKB" nowym progiem "nie niższym niż 8% Produktu Krajowego Brutto" z rokiem bazowym wdrożenia 2027, wraz z ustawową, normatywnie wiążącą ścieżką dojścia (harmonogram: 5% PKB – 2026; 6% PKB – 2027; 7% PKB – 2028; 8% PKB od 2029).
2. Zwołanie – w trybie art. 135 Konstytucji RP – posiedzenia Rady Bezpieczeństwa Narodowego poświęconego zagadnieniu strategicznego celu budżetowego 8% PKB na obronność oraz opracowaniu wiążącego harmonogramu jego realizacji.
3. Skierowanie do Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Obrony Narodowej formalnej rekomendacji przygotowania Wieloletniego Programu Modernizacji Sił Zbrojnych RP na lata 2027–2035, opartego na docelowym progu 8% PKB, z odzwierciedleniem w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa.
4. Podjęcie inicjatywy w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego zmierzającej do podniesienia minimalnego sojuszniczego wskaźnika wydatków obronnych do 5% PKB, z możliwością ustanowienia wymogu 8% PKB dla państw „frontowych”.
5. Ustanowienie – w drodze postulowanej ustawy – ustawowego wymogu transparentności finansowania obronności: obowiązku corocznej publikacji jednolitego raportu o strukturze źródeł finansowania, kosztach obsługi długu obronnego oraz udziale wydatków majątkowych, operacyjnych, B+R i infrastrukturalnych.

III. UZASADNIENIE PRAWNE

A. Konstytucyjne podstawy obowiązku ochrony bezpieczeństwa państwa

Art. 5 Konstytucji RP: Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium oraz zapewnia bezpieczeństwo obywateli. Przepis ten konstytuuje absolutny, pierwszoplanowy obowiązek Państwa, z którego wynika konieczność finansowania obrony narodowej na poziomie **adekwatnym** do aktualnych zagrożeń – nie zaś jedynie formalnie minimalnym.

Art. 26 ust. 1 Konstytucji RP: Siły Zbrojne RP służą ochronie niepodległości Państwa i nienaruszalności jego terytorium. Finansowanie rażąco nieadekwatne do aktualnych zagrożeń stanowi naruszenie tego przepisu w zw. z art. 5 Konstytucji RP.

Art. 85 ust. 1 Konstytucji RP nakłada na każdego obywatela obowiązek obrony Ojczyzny. Obowiązek ten miałby charakter pustej deklaracji, gdyby władza publiczna nie zapewniała siłom zbrojnym adekwatnego finansowania. Niniejsza petycja jest wyrazem korzystania przez obywatela z konstytucyjnego prawa do żądania realnej ochrony terytorialnej.

Niespójność normatywna obecnego stanu prawnego. Polska przeznacza faktycznie ok. 4,83% PKB na obronę (2026 r.) – **znacznie powyżej** ustawowego minimum 3%. Utrzymywanie progu ustawowego rażąco niższego od faktycznie ponoszonych nakładów prowadzi do stanu prawnie niespójnego. Właściwą reakcją legislacyjną jest dostosowanie normy ustawowej do rzeczywistej skali potrzeb strategicznych. Petycja postuluje dokładnie takie dostosowanie, podnosząc próg ustawy do 8% PKB.

B. Właściwy instrument działania – inicjatywa ustawodawcza Prezydenta RP

Inicjatywa ustawodawcza Prezydenta RP oparta na art. 118 ust. 1 Konstytucji RP jest konstytucyjnie właściwym instrumentem realizacji postulatów petycji. Dotyczy zmiany **ustawy systemowej** (uOO), a nie ustawy budżetowej, co wyklucza naruszenie art. 221 Konstytucji RP. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.) w art. 112 i nast. umożliwia sporządzenie Wieloletniego Planu Finansowego Państwa uwzględniającego harmonogram dojścia do progu 8% PKB na obronę.

C. Zobowiązania traktatowe i prawo UE

Art. 3 Traktatu Północnoatlantyckiego – obowiązek utrzymywania zdolności do odporu na zbrojną napaść. Decyzje Szczytu NATO w Walii (2014), Madrycie (2022) i Waszyngtonie (2024) zachęcają państwa wschodniej flanki do przekraczania minimum 2% PKB. Polska jako **państwo frontowe** powinna finansować obronę adekwatnie do rzeczywistych zagrożeń.

Art. 346 TFUE (klauszula bezpieczeństwa narodowego) wyłącza wydatki obronne z mechanizmu nadmiernego deficytu UE (EDP), co eliminuje główną przeszkodę fiskalną dla progu 8% PKB. Art. 42 ust. 7 TUE (klauszula wzajemnej obrony) wymaga od państw UE utrzymania własnych zdolności obronnych.

IV. UZASADNIENIE FAKTYCZNE, GEOPOLITYCZNE I STRATEGICZNE

A. Analiza zagrożeń

Federacja Rosyjska z dniem 24 lutego 2022 r. dokonała pełnoskalowej agresji zbrojnej na Ukrainę, naruszając Kartę NZ, Akt Końcowy KBWE (1975), Memorandum Budapesztańskie (1994) i Kartę Paryską dla Nowej Europy (1990).

Polska graniczy bezpośrednio z Federacją Rosyjską (obwód kaliningradzki – 210 km) i Białorusią – de facto protektoratem militarnym Rosji (418 km). Łączna ekspozycja granicy na podmioty autorytarne: **628 km**. Federacja Rosyjska stosuje wobec Polski agresję hybrydową: incydenty graniczne, sabotaże infrastruktury krytycznej, dezinformację, ataki cybernetyczne.

Federacja Rosyjska przestawiła gospodarkę na tryb wojenny, przeznaczając szacunkowo **7–9% PKB na zbrojenia** (dane wywiadowcze i analizy OSW 2025/2026, dane SIPRI). Polska

Strategia Bezpieczeństwa Narodowego (2025) oraz Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego jednoznacznie wskazują Rosję jako główne zagrożenie egzystencjalne.

B. Niewystarczalność obecnego poziomu finansowania

Według danych NATO "Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2025)" Polska w 2025 r. osiągnęła ok. 4,48% PKB, a w 2026 r. zaplanowano 4,81–4,83% PKB (ok. 200–201 mld PLN). Polska jest liderem NATO, jednak nawet ten poziom nie zapewnia samodzielnej zdolności do prowadzenia pełnoskalowej operacji obronnej w warunkach rosyjskiego zagrożenia o skali porównywalnej z operacją na Ukrainie.

Historyczne precedensy państw w warunkach zagrożenia egzystencjalnego: Izrael (1967–1973 i 2023–2025): 8,8–9,1% PKB; Korea Południowa w szczycie zagrożenia: ponad 6% PKB. Tylko wydatki rządu 8% PKB pozwalają na zbudowanie zdolności odstraszania na poziomie „deterrence by denial”.

V. UZASADNIENIE EKONOMICZNE I FINANSOWE

Analiza kosztów i korzyści

PKB Polski w 2024 r.: ok. 3,6 bln PLN. Przy wzroście 3–4% rocznie PKB w 2027 r. przekroczy ok. 4 bln PLN. Próg 8% PKB oznaczałby roczny budżet obronny ok. **320 mld PLN w 2027 r.** (wobec ok. 200 mld PLN w 2026 r.). Wymagana dodatkowa alokacja: ok. 120–175 mld PLN rocznie.

Koszt materializacji ryzyka: analizy makroekonomiczne dotyczące Ukrainy (2022–2025; Bank Światowy, IMF) wskazują, że konflikt kinetyczny pochłania zasoby od 100% do 300% PKB w skali dekady. **Prewencyjny wydatek 8% PKB** wydaje się zatem optymalną, najmniej kosztowną strategią zarządzania ryzykiem konfliktu.

B. Efekt mnożnikowy i wpływ na gospodarkę

Efekt mnożnikowy wydatków obronnych w Polsce: **1,5–2,5**. Inwestycja 8% PKB w przemysł obronny stworzy setki tysięcy miejsc pracy w PGZ, WB Group, HSW, Autosanie, Jelczu; przyspieszy rozwój technologii dual-use (AI, drony, cyber, satelity); zwiększy eksport polskiego uzbrojenia.

VI. PROPONOWANY KIERUNEK NOWELIZACJI USTAWY O OBRONIE OJCZYZNY

Składający postuluje, aby inicjatywa ustawodawcza Prezydenta RP obejmowała co najmniej:

PROJEKT • FRAGMENT USTAWY • (wersja robocza dla celów petycji)

Art. 1. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2025 r. poz. 825 ze zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nie niższym niż 8% Produktu Krajowego Brutto z roku poprzedniego”;

2) po art. 40 dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. 1. Minimalne wydatki na obronność, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 2, wynoszą corocznie:

1) w roku 2027 – nie mniej niż 5% PKB;

2) w roku 2028 – nie mniej niż 6% PKB;

3) w roku 2029 – nie mniej niż 7% PKB;

- 4) od roku 2030 – nie niż niż 8% PKB. Poziomu tego nie można obniżyć ustawą zwykłą bez jednoczesnego wskazania mechanizmu kompensacyjnego.
2. Brak osiągnięcia progu w danym roku budżetowym rodzi obowiązek przedstawienia Sejmowi RP programu naprawczego w terminie 30 dni od ogłoszenia sprawozdania z wykonania budżetu.”

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 2 w zakresie ust. 40a ust. 2, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

X. KONKLUZJA

W warunkach trwałej destabilizacji środowiska bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej finansowanie obronności nie może opierać się wyłącznie na bieżącej decyzji politycznej ani na ustawowym minimum rażąco niższym od faktycznie ponoszonych nakładów. Skoro Polska przeznacza na obronę poziom istotnie przewyższający próg ustawowy, dalszym racjonalnym krokiem jest podniesienie standardu ustawowego i nadanie mu skali odpowiadającej **realnym zagrożeniom** i strategicznym potrzebom RP.

Symetria kosztów prewencji do kosztów materializacji ryzyka jest na tyle korzystna dla interesu publicznego, że podjęcie proponowanych działań stanowi **konstytucyjny i moralny obowiązek**.

Wobec powyższego wnoszę jak na wstępie.

Z wyrazami szacunku,
Wojciech Niemczyk

Wyrażenie zgody na ujawnienie danych. Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach Wnoszący wyraża zgodę na ujawnienie na stronie internetowej Kancelarii Prezydenta RP swoich danych osobowych jako autora petycji.